

3. Результативність (effectiveness) – ступінь відповідності досягнутих результатів поставленій меті, погодження використаних засобів і результатів з поставленою метою.

Тобто, має значення комбінація вказаних трьох елементів та досягнення економічності, ефективності та результативності.

В умовах високої якості державних інституцій підприємницький сектор має можливість розвиватися, адже це означає формування прозорих, зрозумілих, справедливих рамок функціонування підприємницького сектору в країні.

До основних підсистем державного управління, які справляють найбільш помітний вплив на підприємництво є підсистема регулювання процесів створення суб'єкта підприємництва, дозвільна підсистема, податкова підсистема, кредитна, соціальна і т.д.

Перелік використаних джерел

1. Маркович І. Б. Дослідження конкурентоспроможності економіки через призму теоретичних підходів / Ірина Маркович // Галицький економічний вісник. — Т. : ТНТУ, 2019. — Том 58. — № 3. — С. 16–22. — (Економічна теорія та історія економічної думки).
2. Ведунг Е. Оцінювання державної політики та програм / Е. Ведунг ; пер. з англ. В. Шульга. - К. : ВСЕУВИТО, 2003. - 350 с.

УДК 336.05

Левицький Віталій

доктор історичних наук, доцент

доцент кафедри економіки та фінансів

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

м. Тернопіль, Україна

Vitalii Levytskyi

Doctor of Sciences (History), Docent

Associate Professor of Economics and Finance Department

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

Ternopil, Ukraine

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ПОТЕНЦІАЛОМ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ THE PROBLEMS OF THE MANAGEMENT OF THE POTENTIAL SOCIO-ECONOMIC SYSTEMS IN THE CONDITIONS OF TRANSFORMATION

У сформованих умовах уповільнення темпів росту світової й економіки України необхідно реально активізувати курс на стимулювання внутрішнього попиту шляхом росту заробітної плати, підвищення пільгового рівня споживчого кредитування й диференціації оподатковування. У забезпеченні зростання доходів населення, істотного фактора збільшення попиту, велику роль відіграє держава, що за рахунок інвестування в інфраструктуру й розвиток несировинних галузей може забезпечити ріст зайнятості й доходів населення й розкрити споживчий попит. З огляду на обмеженість інвестицій пропонується розвиток національних пріоритетів, що забезпечують ріст споживчого попиту в тому числі й за рахунок мультиплікативного ефекту. Збільшення виробництва споживчих товарів на базі можливостей попиту, що розширяється, стає важливою умовою для структуризації й модернізації несировинних галузей економіки. Це буде визначальним в забезпеченні соціально-економічного росту країни [1, 6–7].

У країні не створено, подібно до інститутів європейської демократії, демократичні інститути, які б сприяли консолідації українського суспільства і стабільності в політичній сфері. Також відсутні ефективні інститути ринку, що створювали б передумови для успішних соціально-економічних перетворень.

До найбільш актуальних питань формування потенціалу сталого розвитку для майже всіх країн світу є подолання диференціації і нерівномірності соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць. Важливість управління диспропорціями в регіональному розвитку обумовлені тим, що вони провокують виникнення й наростання суперечностей в узгодженні економічних інтересів як власне між регіонами, так і центром й регіонами. Значні розриви в рівні їх розвитку спричиняють посилення політичної роз'єднаності, економічну дезінтеграцію і соціальні вибухи. У зв'язку з цим глобальною метою регіональної політики будь-якої держави є усунення суттєвої нерівномірності міжрегіонального розвитку, насамперед за рівнем доходів, що є важливим чинником перспектив економічного зростання і добробуту населення на національному рівні на підставі формування потенціалу сталого розвитку.

Дослідження нерівномірності розвитку територій країни є важливою частиною державної політики. Виявлення основних характерних ознак диспропорційності дає змогу не тільки оцінити існуючу ситуацію щодо регіональних потенціалів сталого розвитку, але й дії уряду, спрямовані на їх усунення. Регулювання диспропорцій регіонального розвитку є світовою проблемою. Це твердження обґрунтовано наступним. Очевидно, що такі гострі проблеми, як міжрегіональні диспропорції, або асиметрія регіонального розвитку, стимулювали наукові розробки вчених світу щодо можливостей розкриття їх суті та механізмів їх подолання. В цьому аспекті цікавим є здобуток учених країн так званих старих демократій, тобто Західної Європи – членів Європейського Союзу (ЄС). Проблеми регіональної диференціації, які найчастіше в Європі називають проблемами регіональної асиметрії, привертають увагу вчених із середини ХІХ століття.

Незважаючи на те, що за багатьма індикаторами соціально-економічного розвитку країни Західної Європи займають перші місця у світі, регіональна асиметрія залишається гострою проблемою, подолання якої є провідною метою загальної регіональної політики ЄС. Дослідження нерівномірності розвитку територій країни є важливою частиною державної політики. Виявлення основних характерних ознак диспропорційності дає змогу не тільки оцінити існуючу ситуацію щодо регіональних потенціалів сталого розвитку, але й дії уряду, спрямовані на їх усунення. Регулювання диспропорцій регіонального розвитку є світовою проблемою.

Це твердження обґрунтовано наступним. Очевидно, що такі гострі проблеми, як міжрегіональні диспропорції, або асиметрія регіонального розвитку, стимулювали наукові розробки вчених світу щодо можливостей розкриття їх суті та механізмів їх подолання. В цьому аспекті цікавим є здобуток учених країн так званих старих демократій, тобто Західної Європи – членів Європейського Союзу (ЄС). Проблеми регіональної диференціації, які найчастіше в Європі називають проблемами регіональної асиметрії, привертають увагу вчених із середини ХІХ століття. Незважаючи на те, що за багатьма індикаторами соціально-економічного розвитку країни Західної Європи займають перші місця у світі, регіональна асиметрія залишається гострою проблемою, подолання якої є провідною метою загальної регіональної політики ЄС [2, 581–582].

На формування сучасної соціально-економічної системи України впливають численні фактори. Чи не найбільш впливовими є інституційні. Навіть незначні порушення в інституціональній структурі призводять до суттєвих (часто непоправних) ускладнень в економічному середовищі. Усе це стримує зростання темпів розвитку економіки країни. Саме тому проблема інституціональних перетворень в умовах трансформації соціально-економічних систем набуває особливого значення. На державному рівні має бути сформована політика створення інститутів, необхідних для успішного формування сучасних економічних відносин. Українська економіка і бізнес, незважаючи на зусилля, все ще залишаються низько конкурентними. Тому протистояти міжнародним викликам може тільки держава. Це потребує розробки обґрунтованої, ефективної інвестиційної політики та нормативно-правового підґрунтя для регулювання [3, с. 232].

Таким чином, стратегічні перспективи сьогодення передбачають підвищення ефективності виробництва та використання новітніх знань, що сприятиме активізації інноваційного розвитку та забезпеченні на цій основі конкурентостійкості соціально-економічних систем. Це відповідає інформаційній парадигмі інноваційного розвитку соціально-економічних систем. Водночас, для її втілення в життя необхідно вирішити низку проблем, серед яких сприяння заохоченню використання досвіду в усіх секторах національної економіки, визнання пріоритетності освіти та стимулювання всебічного розвитку інтелектуального капіталу як джерела формування конкурентних переваг та підґрунтя до їх збереження. Головними напрямками державного регулювання мають бути: економічний, політичний, соціальний, природно-економічний, науково-технологічний, культурно-ідеологічний. Трансформаційні процеси в Україні, спрямовані на побудову нової економіки, в переважній більшості супроводжуються проблемними соціально-економічними і кризовими явищами затяжного характеру.

Перелік використаних джерел

1. Актуальні проблеми та напрями розвитку потенціалу соціально-економічних систем в умовах конкуренції: монографія / За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. Л. Калініченко. Харків: ФОП Панов А. М., Видав. ТОВ «В справі», 2017. 275 с.
2. Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів: національна доповідь / за ред. акад. НАН України Е.М. Лібанової, акад. НААН України М.А. Хвесика. Київ: ДУ ІЕПСР НАН України, 2014. 776 с.
3. Войнаренко М, Гончар О. Трансформація соціально-економічних систем за умов інтеграційних перетворень. *Журнал європейської економіки*. 2018. Т. 17. № 2 (65). С. 225–243.

УДК 334

Маркович Ірина

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри економіки та фінансів

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м.Тернопіль, Україна

Iryna Markovych

PhD (Economics), Docent

Associate Professor of Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

ГРАВІТАЦІЙНІ МОДЕЛІ В ПРОЦЕСАХ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ВІДСТАНІ МІЖ КРАЇНАМИ GRAVITY MODELS IN THE PROCESSES OF RESEARCH OF ECONOMIC DISTANCE BETWEEN COUNTRIES

Серед усієї сукупності факторів, які визначають глибину та інтенсивність міждержавної взаємодії у вимірниках включення держав у глобалізаційні процеси, вже традиційними є результати, отримані через дослідження гравітаційних моделей, тобто, із врахуванням географічної та інституційної близькості країн-партнерів.

У своїй праці Саул Естрін, Крістін Кот (LSE) та Даніель Шапіро (Університет Саймона Фрейзера) [1] концентрують свою увагу на торгівлі товарами і роблять висновок, що на практиці набагато дешевше торгувати з сусідніми країнами, і така ситуація залишатиметься і в найближчому часі, не зважаючи на зниження вартості транспортування.